

STRATEGIJA DRUŠTVA ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE ZA OBDOBJE 2022–2027

Osnutek za razpravo

Ljubljana, april 2022

KAZALO

Nagovor predsednika

Poslanstvo in dejavnost društva

Vizija DOPPS ob koncu leta 2027

Ključne razvojne aktivnosti v obdobju 2022–2027

Potek priprave dokumenta

NAGOVOR PREDSEDNIKA

Spoštovane članice in člani,

obseg in način dela DOPPS sta se v zadnjem desetletju izredno povečala. Vodimo in se vključujemo v številne nacionalne in mednarodne naravovarstvene projekte, ki nam omogočajo uresničevanje našega poslanstva. S pomočjo zvestih prostovoljcev in članov vsako leto zbiramo pomembne podatke o stanju slovenskih ptic in narave. Vzpostavili smo bazo ornitoloških podatkov s preko pol milijona vnosov, ki so neprecenljiva podlaga za varstvene aktivnosti. Upravljamo tudi s kar tremi naravnimi rezervati, naša društvena dejavnost pa je s pomočjo delovanja regionalnih sekcij razvejana po vsej državi. To nam omogoča prisotnost v lokalnem okolju in neposredno spremljanje različnih posegov v okolje.

Tako v društvu kot v družbi pa se srečujemo tudi s številnimi novimi izzivi, ki od nas poleg razvoja naše organizacije zahtevajo tudi prilagoditve delovanja. Odpirajo se nove pomembne družbene teme in naravovarstvena področja, kot so soočanje s posledicami podnebnih sprememb in okrepljeni pritiski na gozdne ekosisteme. Spreminjajo se tudi pričakovanja naših članov in podpornikov, ki verjetno zahtevajo določene spremembe v načinu in poteh našega komuniciranja.

V upravnem odboru DOPPS smo se zato odločili, da v širši razpravi s člani pripravimo strategijo delovanja DOPPS za naslednje petletno obdobje. Njen namen je zapisati in poenotiti našo skupno vizijo delovanja v prihodnosti ter opredeliti tiste aktivnosti, ki so ključne za razvoj društva do leta 2027.

Vsem sodelujočim se zahvaljujem za konstruktivno in kakovostno razpravo. DOPPS smo vsi mi – člani in prostovoljci, društva pa ni brez neumornega in vestnega delovanja vseh, ki uresničujemo našo skupno vizijo in poslanstvo. Želim si, da bo tako tudi v prihodnjih letih.

Lep pozdrav,

Rudolf Tekavčič,
predsednik

POSLANSTVO IN DEJAVNOST DOPPS

Delamo za varstvo ptic in njihovih življenjskih okolij. S tem prispevamo k ohranjanju narave in dobrobiti družbe.

Dejavnost društva se deli na pet organizacijsko vsebinskih sklopov:

- **splošna društvena dejavnost:** prirejanje predavanj, seminarjev, izletov, ekskurzij in raziskovalnih akcij, organizacija družabnih srečanj in raziskovalnih taborov, naravoslovna fotografija, izdajanje in distribucija raznovrstnega informativnega materiala, posredovanje strokovne literature in sredstev za delo;
- **naravovarstvena dejavnost:** varstvo vrst, varstvo življenjskih okolij, varstvo območij, splošna naravovarstvena dejavnost, upravljanje z zavarovanimi območji in pripadajočo infrastrukturo, naravovarstveno in okoljevarstveno upravljanje in svetovanje, kmetijska in gozdarska dejavnost, pravno varstvo, izobraževanje in poučevanje na področju naravovarstva;
- **znanstveno-raziskovalna dejavnost:** strokovno in znanstveno-raziskovalno delo s področja ornitologije in varstva narave, prirejanje znanstvenih srečanj, priprava strokovnih in znanstvenih besedil, študij in ocen, vodenje društvene knjižnice;
- **izdajateljska dejavnost in založništvo:** urejanje in izdajanje društvene poljudnoznanstvene revije Svet ptic, urejanje in izdajanje znanstvene revije Acrocephalus, urejanje in izdajanje drugih publikacij v tiskani ali elektronski obliki s področja delovanja društva, izvajanje dejavnosti založništva s področja delovanja društva;
- **izobraževalna dejavnost:** organiziranje predavanj, seminarjev, tečajev in drugih strokovnih srečanj, konferenc, izobraževanje mladih in odraslih, sodelovanje pri pripravi šolskih in obšolskih programov.

Društvo na vseh področjih svojega delovanja sodeluje in se povezuje z drugimi organizacijami na nacionalni in mednarodni ravni.

Društvo je slovenski partner v svetovnem partnerstvu nevladnih organizacij za varstvo ptic BirdLife International.

VIZIJA DOPPS OB KONCU LETA 2027

DOPPS je osrednja naravovarstvena nevladna organizacija v Sloveniji, ki jo odlikujejo strokovnost, neodvisnost, odzivnost, transparentnost, integriteta in delovanje v javnem interesu.

Družbena vloga in vpliv

- DOPPS je prepoznana in vplivna organizacija, ki se javno zavzema za varstvo narave z rednim, nepristranskim in neodvisnim sodelovanjem pri oblikovanju javnih politik in zakonodaje ter bdenjem nad umeščanjem posegov v prostor. Pri tem s strokovnimi argumenti pomaga pri usklajevanju interesov varstva narave z drugimi družbenimi interesi ter iskanju rešitev za trajnostni razvoj.
- DOPPS je vodja in partner uspešnih naravovarstvenih projektov in akcij, ki so prioritarno usmerjeni v izboljšanje stanja ogroženih vrst ptic in odpravljanje ključnih naravovarstvenih groženj. Naši projekti imajo dokazljive pozitivne učinke na populacije ptic in drugih vrst in močan demonstracijski učinek.
- DOPPS upravlja z vsaj štirimi naravnimi rezervati, ki so demonstracijski centri na področju varstva narave, upravljanja z življenjskimi okolji, raziskovanja, izobraževanja in trajnostnega lokalnega razvoja.
- DOPPS ozavešča in izobražuje javnost o pticah in pomenu varstva narave. S tem razvija spoštljiv in odgovoren odnos družbe do narave ter spodbuja njeno aktivno varovanje.
- DOPPS je organizacija, na katero se prebivalci Slovenije lahko obrnejo z vprašanji o pticah in varstvu narave.

Sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami, lokalnimi skupnostmi in gospodarstvom

- DOPPS sodeluje z deležniki, katerih dejavnost vpliva na varstvo narave, pri čemer sodelovanje temelji na uporabi strokovnega znanja.
- DOPPS se v skladu s svojim poslanstvom aktivno odziva na projektne pobude države in lokalnih skupnosti ter raziskovalnih in drugih nevladnih organizacij.
- DOPPS ohranja in razvija dobro sodelovanje z upravljavci zavarovanih območij v Sloveniji in tujini.
- DOPPS sodeluje z deležniki iz gospodarstva ter jim nudi storitve strokovnega svetovanja in izvajanja nalog s področja varstva narave in trajnostnega razvoja. Pri tem neodvisno zastopa interese varstva narave.
- DOPPS z deležniki iz gospodarstva razvija skupne pobude za razvoj naravi prijaznih in trajnostnih rešitev, storitev in izdelkov.
- DOPPS aktivno sodeluje z drugimi nevladnimi organizacijami in njihovimi koalicijami pri doseganju skupnih ciljev. DOPPS krepi povezovanje slovenskih naravovarstvenih nevladnih organizacij ter sodeluje v skupnih pobudah, ki so v skladu z društvenim poslanstvom, s ciljem postaviti sodelovanje na višjo raven.

Mednarodna dejavnost

- DOPPS sodeluje s sorodnimi tujimi vladnimi in nevladnimi organizacijami s področja varstva narave, prijavlja skupne projekte in išče nove možnosti za doseganje skupnih ciljev.
- DOPPS je zanesljiv partner zveze BirdLife International. Aktivno se vključuje v delovna telesa zveze in tesno sodeluje z evropskimi BirdLife partnerji na vseh področjih dela, ki so za društvo strateškega pomena. Pomaga tudi pri vzpostavljanju in ohranjanju organizacij v partnerstvu.

DOPPS je matična organizacija na področju ornitologije in varstva ptic v Sloveniji, ki izboljšuje stanje populacij ptic in njihovih življenjskih okolij.

Podatki o pticah

- DOPPS ima vzpostavljeno shemo monitoringov z mednarodno primerljivo metodologijo, ki omogoča redno spremljanje stanja populacij ptic v Sloveniji v vseh ključnih ekosistemih (kmetijska krajina, gozd, vode, visokogorje in urbano okolje).
- DOPPS ima in upravlja z največjo bazo ornitoloških podatkov v Sloveniji.
- DOPPS odgovorno in v skladu s poslanstvom omogoča uporabnikom dostop do podatkov s sodobnimi, uporabniku prijaznimi digitalnimi orodji.
- DOPPS ima pripravljeno metodologijo in je pričel s terenskim delom za pripravo avifavne Slovenije.

Raziskovalno delo

- DOPPS je v Sloveniji in Evropi prepoznana in uveljavljena raziskovalna organizacija na področjih ornitologije, ekologije in varstvene biologije. Pri tem se osredotoča na raziskave, ki so potrebne za učinkovito naravovarstveno delo.
- DOPPS v okviru lastne strategije raziskovalnega dela aktivno sodeluje z raziskovalnimi institucijami doma in v tujini ter rezultate dela redno objavlja v domačih in tujih znanstvenih publikacijah.
- DOPPS spodbuja znanstveno odličnost in objave slovenskih avtorjev s področij ornitologije in varstva narave.
- DOPPS omogoča in spodbuja raziskovalno delo v okviru podiplomskega in doktorskega izobraževanja v okviru lastne strategije raziskovalnega dela.
- DOPPS upravlja z največjo specializirano knjižnico na področju ornitologije in varstva narave v Sloveniji, ki je na voljo članom in zaposlenim.

DOPPS z lastnim zgledom in s sistematičnim delom na ozaveščanju in izobraževanju javnosti, še posebej mladih, prispeva k dvigu zavesti o varstvu ptic, pomenu ohranjanja narave in trajnostnega razvoja.

Odnosi z javnostjo in ozaveščanje

- DOPPS v javnosti predstavlja svoja stališča do aktualnih problemov in vprašanj ter sodobna spoznanja na področju naravovarstvene in raziskovalne dejavnosti. Dejavno vpliva tudi na svojo podobo v javnosti in družbena pričakovanja do društva.
- DOPPS v skladu z lastno strategijo na področju izobraževanja in ozaveščanja krepi svojo prisotnost v tiskanih in elektronskih medijih ter na družbenih omrežjih.
- Društvo ima izdelan medijski načrt, ki ga dosledno in učinkovito izvaja.
- Naravni rezervati, s katerimi upravlja DOPPS, so društvena središča, v katerih člani in širša javnost pridobivajo informacije o društvu in imajo možnost za lastno aktivno udejstvovanje na področju varstva narave.
- DOPPS tvori središče za prenos znanja za akterje s področja kmetijstva, gozdarstva, ribištva, energetike in upravljanja z vodami. V sodelovanju s partnerji sooblikuje priporočila za naravi prijazne prakse in jih razširja z demonstracijo v svojih naravnih rezervatih in s primeri dobrih praks.

Delo z mladimi

- DOPPS izobražuje mlade z namenom posredovanja znanja za razvoj pozitivnega odnosa do narave in odgovorne državljske drže.
- DOPPS zagotavlja podporo šolstvu z nudenjem kakovostnih gradiv, ki so skladni z učnimi načrti, in usposabljanjem učiteljev na področju ekologije in spoznavanja in varstva narave.
- DOPPS nudi vzgojno-izobraževalnim ustanovam poenoten izobraževalni program z aktivnostmi na šolah in v okviru svojih naravnih rezervatov.
- DOPPS za zainteresirane mlade organizira ekskurzije, predavanja, delavnice in tabore. Nudi jim možnosti za aktivno vključevanje v svoje delo in druženje v okviru mladinske sekcije. S tem aktivno razvija svoje bodoče sodelavce in prostovoljce.
- Strokovnjaki DOPPS so dejavno vključeni v visokošolsko izobraževanje in nudijo študentom možnosti za pridobivanje praktičnih izkušenj na področju ornitologije, ekologije in varstvene biologije.

DOPPS povezuje vse, ki želijo prispevati k varstvu narave, še posebej na področju ptic, in jim omogoča kakovostno podporno okolje za delo, medsebojno povezovanje in izobraževanje.

Člani in zainteresirana javnost

- DOPPS ima obsežno in naraščajoče članstvo in mrežo podpornikov, ki mu zagotavljata podporo in vpliv v družbi.
- DOPPS svojim članom in zainteresirani javnosti redno posreduje zanimivosti iz sveta ptic, jih ozavešča o tem, kako jim lahko pomagajo, in jih obvešča o lastnem delu.
- DOPPS izvaja program neformalnega izobraževanja in aktivnosti, ki je prilagojen različnim interesnim skupinam.
- Odnosi v društvu so spoštljivi, vključujoči in sproščeni ter zagotavljajo povezano skupnost članov in drugih sodelavcev, ki se zavzema za uresničevanje društvenega poslanstva.
- Vodenje društva poteka v duhu sprejetega statuta, za kar je odgovoren predsednik društva.
- DOPPS ima vzpostavljeno digitalno stičišče za učinkovito komunikacijo s člani, preko katere imajo ti dostop do ključnih storitev društva in ki jim omogoča enostavno doniranje in včlanitev.

Prostovoljstvo

- DOPPS razvija in širi mrežo prostovoljcev z različnimi kompetencami. Prostovoljce aktivno vključuje v vsa področja svojega dela ter jim nudi strokovno in tehnično podporo pri uresničevanju skupne vizije varstva narave.
- DOPPS ima vzpostavljen sistem usposabljanja popisovalcev ptic in prostovoljcev na področju izobraževanja in ozaveščanja.
- DOPPS spodbuja in ob vseh relevantnih priložnostih prepoznava izjemen prispevek prostovoljcev pri doseganju društvenega poslanstva.

Sekcije

- DOPPS s pomočjo aktivno delujočih regionalnih sekcij krepi svojo prisotnost na lokalnem nivoju in omogoča članom, da se dejavno vključujejo v delovanje društva.
- Sekcije delujejo v ravnovesju med lastnimi pobudami in potrebami profesionalnega dela društva. Pri tem imajo s sistemom skrbnikov na voljo zadostno strokovno in organizacijsko podporo s strani pisarne.
- DOPPS ima v skladu z zmožnostmi vzpostavljen letni razpis za sofinanciranje projektov sekcij.

- Sekcije imajo skupnega predstavnika, ki je aktiven posrednik med upravnim odborom in sekcijami.

Profesionalni sodelavci

- DOPPS zaposluje vodilne strokovnjake s področja ornitologije, varstva narave in drugih področij dela.
- Vzpostavljena je učinkovita in uspešna organiziranost pisarne, ki omogoča konstruktivno sodelovanje med zaposlenimi, sekcijami, člani, prostovoljci in upravnim odborom.
- Vodstvo pisarne zaposlenim omogoča profesionalni in osebni razvoj, ustrezen osebni dohodek in nefinančne spodbude ter dobro počutje na delovnem mestu.

DOPPS je finančno (prihodkovno in likvidnostno) stabilna in neodvisna organizacija, ki s svojimi sredstvi upravlja skrbno, gospodarno in v skladu s svojim poslanstvom.

Financiranje in infrastruktura

- DOPPS ima vzpostavljen učinkovit, prilagodljiv in hitro odziven sistem upravljanja, ki omogoča skrbno načrtovanje letnega in večletnega finančnega poslovanja in uporabo mehanizmov za obvladovanje tveganj.
- Viri financiranja DOPPS so raznoliki in razpršeni ter zagotavljajo finančno stabilnost društva tudi v gospodarsko in družbeno-politično kriznih časih.
- Delež prihodkov iz zasebnih virov, ki vključujejo donacije, članarine, sponzorstva in tržno dejavnost, znaša vsaj polovico letnega proračuna.
- DOPPS ima zagotovljeno ustrezno sistemsko javno financiranje ključnih programov, kot so shema monitoringov, upravljanje rezervatov in izvajanje določenih ukrepov kmetijske in naravovarstvene politike.
- Društvo ohranja pozitivno stanje in povečuje vrednost društvenega sklada, ki mu omogoča vzdrževanje likvidnosti poslovanja in naložbe v razvoj organizacije.
- DOPPS ima vzpostavljene vsaj tri regionalne pisarne (osrednjeslovenska, primorska in štajerska). Osrednja pisarna deluje v novih prostorih, ki so reprezentančen objekt društva in omogočajo razvoj organizacije.

KLJUČNE RAZVOJNE AKTIVNOSTI V OBDOBJU 2022–2027

Doseganje vizije DOPPS je mogoče z nadaljevanjem rednega dela in razvojem na vseh področjih delovanja društva. V razpravi pa smo opredelili tudi določena področja, ki v naslednjem petletnem obdobju zahtevajo večje odstopanje od dosedanje organizacije dela in so hkrati pomembni koraki za razvoj društva v prihodnosti. Ta področja zato v strategiji posebej izpostavljamo in navajamo ključne aktivnosti, ki jih načrtujemo v obdobju te strategije.

Razvojno področje 1: Povečanje članstva in ozaveščanja javnosti

1. Opredeliti ključne profile naših članov in podpornikov ter zanje prilagoditi strategijo komuniciranja in ponudbo letnih aktivnosti.
2. Vzpostaviti digitalno stičišče za člane in podpornike, ki jim omogoča dostop do ključnih informacij in storitev društva, včlanitev, plačevanje članarine in doniranje.
3. Prijaviti večji komunikacijski projekt, v okviru katerega se izvede kampanjo z namenom povečanja članstva na vsaj 2.000 članov.
4. Pripravljati letni načrt komuniciranja in ozaveščanja, ki vključuje seznam tematik, časovnico, medije, komunikacijske kanale in dogodke, kjer bo DOPPS aktivno prisoten.
5. DOPPS se enkrat letno srečuje z BirdLife partnerji iz srednje Evrope z namenom izmenjave izkušenj, razvoja skupnih pobud in prenosa dobrih praks na področju članstva in pridobitne dejavnosti.
6. V vseh naravnih rezervatih DOPPS vzpostaviti predstavitev društva in na letni ravni organizirati dogodke, ki so namenjeni predstavitvi društva in pridobivanju novih članov.

Razvojno področje 2: Izboljšanje dela s prostovoljci in sekcijami

1. Imenovati osebi, ki sta odgovorni za koordinacijo in širjenje mreže prostovoljcev na področju popisov ptic ter izobraževanja in ozaveščanja.
2. Vsako leto organizirati osnovni tečaj prepoznavanja ptic po petju.
3. Vzpostaviti mailing skupino za zahtevnejše popisovalce z namenom izboljšanja možnosti za pridružitvev izkušenim popisovalcem (mentorjem) na terenu.
4. Vsaj enkrat letno organizirati srečanje in usposabljanje za prostovoljce na področju izobraževanja in ozaveščanja.
5. Vzpostaviti sistem beleženja prostovoljnega dela in nagrajevanja.
6. Imenovati skrbnike posameznih sekcij na ravni pisarne.
7. Vzpostaviti letni razpis, na katerega se sekcije prijavijo s svojimi projekti.

Razvojno področje 3: Okrepitev prizadevanj za varstvo gozdov

1. Vzpostaviti shemo monitoringa gozdnih ptic.
2. Zagotoviti sistemsko državno financiranje sheme monitoringa.
3. Vzpostaviti sistem gozdnih rezervatov v upravljanju DOPPS v skupni velikosti vsaj 25 ha.
4. Prijaviti večji (LIFE) projekt na področju varstva gozdov.
5. Aktivno sodelovati pri oblikovanju politike upravljanja gozdov in se vključevati v pripravo vseh gozdnogospodarskih načrtov.

Razvojno področje 4: Povečanje obsega raziskovalnega dela in prenosa znanja v stroki

1. Do konca leta 2023 izdelati strategijo raziskovalnega dela, ki vključuje tudi načrt za razvoj revije *Acrocephalus*.
2. Pripraviti metodologijo za izdajo knjige o avifauni Slovenije.
3. Prevesti in izdati Collinsonov priručnik *Ptice Slovenije in Evrope*.

4. Posodobiti in nadgraditi osrednji portal za delo z ornitološkimi podatki z namenom prijaznejše uporabniške izkušnje.
5. Do konca leta 2027 objaviti vsaj 10 znanstvenih člankov v SCI revijah, v katerih so soavtorji raziskovalci z afiliacijo DOPPS.
6. V novi osrednji pisarni zagotoviti prostor za knjižnico in redno vzdrževati bibliotekarsko evidenco.

SA5: Diverzifikacija in stabilizacija financiranja

1. Vzpostaviti trgovino s produkti DOPPS, ki deluje na spletu in v okviru informacijskih centrov v naravnih rezervatih.
2. Izvesti kampanjo za povečanje prihodkov od dohodnin z namenom povečanja prihodkov iz tega naslova na vsaj 20.000 EUR letno do leta 2027.
3. Pripraviti ponudbo donatorskih programov in možnosti zapuščin in iz tega naslova do leta 2027 zbrati skupaj vsaj 50.000 EUR.
4. Razviti sistem sponzoriranja za podjetja s paketi za varstvo narave v njihovem okolju in njihovo pozitivno podobo, ki v letu 2027 poteka v obsegu vsaj 10 tovrstnih partnerstev letno.
5. Pripraviti program ponudbe strokovnih storitev in referenc DOPPS ter se jo aktivno predstavljati na spletni strani DOPPS in v ciljni komunikaciji s potencialnimi naročniki.
6. Pripraviti strategijo upravljanja z društvenim skladom DOPPS.

SA6: Nova osrednja pisarna DOPPS

1. Pripraviti pregled možnih lokacij za gradnjo novih prostorov in morebitne skupne gradnje novih prostorov s sorodnimi organizacijami.
2. Kupiti ali zgraditi nove prostore DOPPS na obrobju Ljubljane, lahko na območju Ljubljanskega barja v povezavi z naravnim rezervatom Iški morost.

POTEK PRIPRAVE DOKUMENTA

Strategijo DOPPS za obdobje 2022–2027 smo pripravili na podlagi sklepa št. 14/2021, ki je bil sprejet na seji Upravnega odbora DOPPS dne 19. 6. 2021, in pristopa, ki je bil Upravnemu odboru predstavljen na seji dne 20. 1. 2022.

Priprava strategije je potekala na štirih zaporednih delavnicah v marcu 2022, na katere so bili povabljeni člani upravnega in nadzornega odbora, zaposleni, sekcije in drugi zainteresirani člani DOPPS. Na prvih treh delavnicah je potekala opredelitev vizije DOPPS na zadnji dan v letu 2027. Sodelujoči so individualno in v manjših skupinah zapisali svoje videnje DOPPS in ga podrobneje opisali z vidika pričakovanj članov in družbe do društva, odnosov in sodelovanja s partnerji, notranjih procesov, strukture in organizacijske kulture. Na podlagi tega smo oblikovali vizijo društva v 54 točkah in jo uredili v 12 vsebinskih sklopov.

V naslednjem koraku smo s pomočjo spletne ankete analizirali zahtevnost uresničitve posameznih točk vizije. Anketo je izpolnilo 30 aktivnih članov, ki dobro poznajo delovanje društva. Rezultati so bili osnova za določitev šestih ključnih razvojnih področij DOPPS, za katere smo na četrti delavnici skozi skupinsko razpravo opredelili potrebne aktivnosti.

Osnutek strategije je bil dne 15. 4. 2022 objavljen na spletni strani DOPPS z vabilom članom in partnerjem h podajanju pisnih komentarjev. Razprava je bila odprta mesec dni. Prispele komentarje in strategijo bo nato na svoji seji obravnaval Upravni odbor DOPPS in sprejel končno besedilo dokumenta v skladu s Statutom DOPPS. Strategija bo predstavljena na letni skupščini DOPPS 2022 in javno objavljena na spletni strani društva.

Sodelujoči pri pripravi strategije: Tilen Basle, Blaž Blažič, Tatjana Čelik, Muhamed Delić, Damijan Denac, Katarina Denac, Urša Gajšek, Pavel Gantar, Eva Horvat, Primož Kmecl, Neža Kocjan, Aleksander Kozina, Urša Koce, Janez Leskošek, Gaber Mihelič, Tjaša Pršin, Tanja Šumrada in Rudolf Tekavčič.

Koordinatorja priprave strategije: Tanja Šumrada in Damijan Denac.